

ADVIES

Advies van het College voor geschillen medezeggenschap defensie aan de Commandant der Luchtstrijdkrachten naar aanleiding van een verzoek om advies inzake een tussen:

Commandant Vliegbasis Volkel (hierna: het HDE)

en

De Medezeggenschapscommissie Vliegbasis Volkel (hierna: de MC)

gerezen geschil over de uitvoering van een gehanteerd principerooster, vlucht 1 tot en met vlucht 5 van het 640 squadron, welk rooster volgens de MC in strijd is met het gestelde in de Beleidsregel Werk en Rusttijden (BWRD), ATW en Nota Werklastnorm CLSK. Hierbij wordt door de MC gewezen op artikel 27, artikel 29, lid 1, onder a, b, c, e, en f en artikel 31 van het Besluit medezeggenschap Defensie (hierna: het BMD).

Aard en inhoud van het geschil

De MC heeft aangevoerd dat de bij het 640 squadron uitgevoerde roosters in strijd zijn met de wet- en regelgeving. Zij wijst erop dat het personeel per week ongeveer 32 uur dient te zijn ingeroosterd. In het (afgeprocedeerde) principerooster wordt evenwel een inroostering van gemiddeld meer dan 38 uur gehanteerd.

Het HDE verwijst naar zijn adviesaanvraag d.d. 13 september 2010, waarin hij een voorstel tot werkwijze heeft gedaan om deze roosters in gezamenlijk overleg te bespreken. Hij meent dat het voorbarig is te stellen dat het onderhavige principerooster niet zou voldoen. Daarnaast weerspreekt het HDE deze stelling van de MC.

Verloop van de procedure

In 2008 zijn de continue/ploegendienst (C/P) roosters van de Vliegbasis Volkel in de toenmalige Roostercommissie, waarin een vertegenwoordiger van de MC zitting had, besproken en vastgesteld. Op 10 december 2008 zijn de roosters afgeprocedeed. Met de vorige MC is overeengekomen dat de principeroosters in beginsel jaarlijks met de MC zouden worden overlegd om op actualiteit te beschouwen. Eind 2009 was daartoe geen MC beschikbaar op de Vliegbasis Volkel. Dit onderwerp is bij de eerste formele overlegvergadering met de huidige MC op 19 mei 2010 ter sprake gebracht. Bij memo d.d. 13 september 2010 heeft het HDE aan de MC verzocht om advies uit te brengen over het voornemen de roosters separaat te laten bespreken met de HPVE'en en roosterfunctionarissen.

Op 16 september 2010 heeft op verzoek van de voorzitter van de MC een ingelast overleg met het HDE plaatsgevonden, met als onderwerp de roosters voor bewakingspersoneel tijdens een zogenaamde Force-on-force-exercise (Fonfex) Steadfast Nomad, die in de week van 20 tot en met 24 september 2010 zou plaatsvinden. Na het overleg heeft het HDE in een e-mailbericht d.d. 16 september 2010 aan de voorzitter van de MC toegezegd dat indien nodig passende maatregelen worden genomen of dat er aanpassingen worden toegepast.

In een e-mailbericht d.d. 17 september 2010 van de voorzitter van de MC, gericht aan het HDE, wordt er melding van gemaakt dat de roosterproblematiek binnen het 640 squadron al langer een probleem is. Aangegeven wordt dat de MC zich gedwongen voelt de arbeidsinspectie in te lichten en dat daarbij de principeroosters vergeleken zullen worden met de daadwerkelijk gedraaide diensten.

Bij e-mailbericht d.d. 20 september 2010, gericht aan de voorzitter van de MC, bericht het HDE dat uit zijn onderzoek niet is gebleken dat er sprake zou zijn van belasting die strijdig zou zijn met wet- of regelgeving. Ten aanzien van enkele individuele gevallen worden, in overleg met de mensen voor die dagen dat de knelpunten ontstaan, deze mensen vrijgehouden van diensten.

Bij brief d.d. 21 september 2010, gericht aan het HDE, bericht de MC dat zij op grond van een aantal punten niet akkoord gaat met de huidige te draaien principeroosters, met de daaraan gerelateerde werkelijke roosters binnen het 640 squadron.

Bij brief d.d. 1 oktober 2010, gericht aan het HDE, herhaalt de MC dat zij niet akkoord gaat met de gehanteerde principeroosters bij het 640 squadron en zij verzoekt het HDE om voor 8 oktober 2010 de roosters op basis van het gestelde in de Nota werklastnorm CLSK, artikel 6 en artikel 10 van de BWRD, gekoppeld aan de ATW, aan te bieden. Voorts geeft de MC aan dat zij zich genoodzaakt ziet om bij het uitblijven van deze roosters een spoedgeschil met opschortende werking op te starten.

Bij brief d.d. 7 oktober 2010, die op 11 oktober 2010 door het secretariaat van het College is ontvangen, is door de MC aan de voorzitter van het College verzocht het geschil als spoedgeschil in behandeling te nemen. Bij e-mailbericht d.d. 14 oktober 2010 heeft de MC aan het secretariaat van het College bericht, na telefonisch overleg hierover, af te zien van behandeling van het geschil in een spoedprocedure en akkoord te gaan met behandeling van het geschil op 23 november 2010 conform de reguliere procedure.

Bij brief d.d. 14 oktober 2010 is door het secretariaat van het College aan het HDE verzocht om een reactie te geven op het geschil. Bij nota d.d. 26 oktober 2010 heeft het HDE een inhoudelijke reactie en aanvullende informatie toegezonden.

Bij brief d.d. 15 oktober 2010 heeft de MC aan het HDE aanvullende informatie gevraagd die zij nodig acht voor de onderbouwing van het onderhavige geschil. Zij heeft verzocht om deze informatie voor 21 oktober 2010 bij haar aan te leveren. Bij nota d.d. 20 oktober 2010 heeft het HDE de MC bericht dat hij de verzochte informatie, zodra deze beschikbaar wordt gesteld, aan de MC zal aanbieden.

Bij e-mailbericht d.d. 2 november 2010 heeft de MC aan het secretariaat van het College verzocht om een spoedprocedure op te starten met betrekking tot het verkrijgen van informatie die de MC nodig acht voor de onderbouwing van het voorliggende geschil. In een telefonisch overleg tussen de secretaris van het College, mevrouw mr. B.J. Langeveld en de voorzitter van de MC, de heer R.H.T. Schriks, is overeengekomen dat het informatieverzoek van de MC in het voorliggende geschil zal worden meegenomen. Op 12 november 2010 heeft de MC aanvullende informatie verstrekt inzake het voorgelegde geschil. Bij e-mailbericht d.d. 14 en 23 november 2010 heeft de heer R. Kuperus, als dissident MC-lid, het College in kennis gesteld van zijn zienswijze ten aanzien van het voorliggende geschil.

Standpunt van partijen

Standpunt van de MC

De MC geeft aan dat het principerooster, dat op 19 augustus 2008 is afgeprocedeerd, niet wordt gehanteerd in vlucht 1 tot en met 4 van het 640 squadron. De MC heeft de stellige overtuiging dat artikel 6 en artikel 10 van de BWRD geweld worden aangedaan. Voorts geeft de MC aan dat zij heeft geconstateerd dat er geen deugdelijke roosteradministratie wordt gehanteerd. De MC wenst te komen tot een duidelijk en helder advies in het kader van een goede balanswerking tussen het HDE en de MC. Zij meent dat zij haar taak niet kan uitvoeren conform het gestelde in het BMD. Hierbij voert de MC de volgende artikelen in het BMD aan: artikel 27 (*initiatiefrecht*), artikel 29, lid 1, onder a, b, c, e en f (*voorgenomen maatregelen*), artikel 31 (*overeenstemmingsvereiste*), artikel 36 (*spoedprocedure*). Voorts spreekt de MC haar overtuiging uit dat zij alle mogelijke moeite heeft ondernomen om te komen tot een open en reëel overleg.

De MC is van mening dat de medio 2008 goedgekeurde principeroosters vlucht 1 tot en met vlucht 5 van het 640 squadron niet worden gehanteerd. Zij meent voorts dat het geaccordeerde rooster alsook het niet afgeprocedeerde rooster niet meer voldoen aan de criteria van de huidige reguliere regelgeving. Zij wijst erop dat beide roosters een invulling hebben van meer dan 38 uur en niet voldoen aan de gestelde normen. Hiervoor wordt verwezen naar de Nota werklastnorm CLSK en naar artikel 6 en artikel 10 van de BWRD.

Bij brief d.d. 1 oktober 2010 heeft de MC aan het HDE verzocht om aangepaste roosters conform de wet- en regelgeving.

Standpunt van het HDE

Het HDE schetst allereerst de context waarin het geschil moet worden gezien. Daarbij verwijst hij naar een eerder geschil (ABB/2010/08286) waarin de (voorgenomen) maatregel voorlag om drie squadrons van de vliegbasis Volkel aan te sturen vanuit twee in plaats van drie locaties. Overeenkomstig het besluit van de Commandant Luchtstrijdkrachten (C-LSK) heeft het HDE zorg gedragen voor aanlevering van de informatie die de MC nodig heeft voor het uitbrengen van haar advies betreffende het besluit Verbeterde Operationele Bedrijfsvoering (VOB). Voorts heeft het HDE de respectieve onderwerpen geagendeerd voor de geplande formele overlegvergadering van 23 september 2010. De datum van de overlegvergadering is vervolgens tweemaal verschoven en op 5 oktober 2010 heeft de ambtelijk secretaris van de MC telefonisch gemeld dat de MC het overleg tot nader order heeft opgeschort. Het HDE heeft de voorzitter van de MC bij herhaling verzocht om de redenen hiervoor aan te geven, maar hij heeft hierop tot op heden geen reactie ontvangen. Het HDE moet helaas constateren dat de MC het overlegklimaat niet bepaald bevordert.

Vervolgens heeft het HDE de volgende inhoudelijke reactie op het geschil gegeven. De continue/ploegendienst (C/P) roosters van de Vliegbasis Volkel zijn in 2008 in de toenmalige Roostercommissie, waarin een vertegenwoordiger van de MC zitting had, besproken en vastgesteld. Op 10 december 2008 zijn de roosters afgeprocedeerd. Met de vorige MC is overeengekomen dat de principeroosters in beginsel jaarlijks met de MC zouden worden overlegd om op actualiteit te beschouwen. Eind 2009 was daartoe geen MC beschikbaar op de Vliegbasis Volkel. Dit onderwerp is bij de eerste formele overlegvergadering met de huidige MC op 19 mei 2010 ter sprake gebracht. Op 13 september 2010 heeft het HDE aan de MC verzocht om advies uit te brengen over het voornemen de roosters separaat te laten bespreken met de respectievelijke HPVE'en en roosterfunctionarissen. Tot op heden heeft het HDE geen reactie op deze adviesaanvraag ontvangen.

Tijdens een ingelast overleg op 16 september 2010 is gesproken over de roosters tijdens de Fonfex Steadfast Nomad en heeft de MC, die in een eerder stadium op 13 augustus 2010 een positief advies over de oefening had afgegeven, haar zorg uitgesproken over de gehanteerde roosters tijdens voornoemde oefening. Het HDE heeft toegezegd onderzoek te doen. Bij e-mailbericht d.d. 17 september 2010 wordt de gesignaleerde problematiek door de MC onverwacht verbreed naar de principeroosters bij het 640 squadron. De MC legt daarbij geen verband met de door het HDE voorgestelde werkwijze als neergelegd in zijn adviesaanvraag van 13 september 2010.

Op 20 september 2010 heeft het HDE de voorzitter van de MC geïnformeerd dat hem uit het onderzoek niet is gebleken dat sprake is van maatregelen die strijdig zouden zijn met van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Daarnaast heeft hij aangegeven dat hij in enkele individuele gevallen alsnog is tegemoet gekomen aan persoonlijke wensen waarvan de leidinggevende niet op de hoogte was. Op de niet verder onderbouwde gesignaleerde principeroosters is het HDE niet ingegaan, aangezien hij op dat moment in afwachting was van een inhoudelijke reactie van de MC op de adviesaanvraag d.d. 13 september 2010.

Ten aanzien van het verwijt van de MC dat de wet- en regelgeving niet juist worden toegepast, geeft het HDE een nadere toelichting over de toepassing van artikel 10 van de BWRD. Hij geeft aan dat de vakbonden al langer stelling nemen tegen toepassing van het bewuste artikel in de BWRD. Daarnaast zou de wens bestaan om naast oefen- en VEB-toelage tevens compensatie van gemaakte uren tijdens oefening toe te kennen. Het HDE is van mening dat dergelijke voorstellen tot wijziging van ministeriële regelingen en beleidsregels niet aan de overlegtafel met de MC dienen te worden ingebracht, maar op het niveau van het SOD.

Voorts wijst het HDE erop dat tijdens oefeningen die als zodanig zijn aangemerkt, conform artikel 55a, lid 2, onder a en b van het AMAR, hoofdstuk 7 van het AMAR niet van toepassing is. Daar waar mogelijk wordt tijdens oefeningen in de geest van de (ARBO-)wet gehandeld.

Het verwijt van de MC dat het 640 squadron met roosters werkt, die niet zijn afgeprocedeerd, is onjuist en onterecht. Het HDE verwijst in dit verband mede naar zijn adviesaanvraag d.d. 13 september 2010 waarop hij tot op heden geen reactie van de MC heeft ontvangen.

De relatie die door de MC wordt gelegd tussen de werklastnormering CLSK en de totstandkoming van de (principe)roosters ontgaat het HDE. Wel is het zo dat bedoelde werklastnormen worden gebruikt voor de inrichtingsvraagstukken. Het HDE stelt vast dat de MC hierin abusief is.

Het HDE stelt vast dat de kennis inzake ATW, werk- en rusttijdenregelingen en roosterproblematiek bij de MC aantoonbaar beperkt is. Het is voorbarig te stellen dat het onderhavige principerooster niet zou voldoen en al helemaal prematuur om slechts op basis van die constatering een geschil aan te gaan bij het College en feitelijk te dreigen met het in kennis stellen van de arbeidsinspectie.

Behandeling ter zitting

Partijen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten nader toe te lichten op de zitting van 23 november 2010. Van deze behandeling ter zitting is een verslag gemaakt, dat hier als ingelast dient te worden beschouwd.

Overwegingen van het College

Het geschil dat hier voorligt is of de gehanteerde roosters binnen het 640 squadron conform de geldende wet- en regelgeving worden toegepast. Het HDE en de MC verschillen hierover van mening.

Gebleken is dat tussen partijen veelvuldig is gesproken over de roosterproblematiek binnen het 640 squadron en dat partijen hierover geen overeenstemming hebben bereikt. Hoewel het College vaststelt dat de hiervoor gevoerde procedure niet geheel volgens de regels als neergelegd in het BMD is gevoerd, meent het College dat er, gelet op haar bevoegdheid als neergelegd in artikel 34 van het BMD, voldoende aanleiding is om van het geschil kennis te nemen.

Het College stelt vast dat de roosters die in 2008 met de toenmalige MC zijn afgeprocedeerd nog steeds geldend zijn. Gebleken is dat het HDE op 13 september 2010 formeel aan de MC advies heeft gevraagd om zich te buigen over alle roosters binnen de Vliegbasis Volkel, waaronder eveneens het rooster van het 640 squadron valt, conform de eerder gemaakte afspraken over evaluatie. Door het opschorten van het overleg tussen het HDE en de MC heeft genoemde evaluatie nog niet plaatsgevonden.

Het College wijst er op dat dit overleg tussen partijen gevoerd moet worden en dat dit de plaats is waar de argumenten met elkaar gewisseld kunnen worden. Uiteraard moeten de roosters worden opgesteld naar de geldende wet- en regelgeving. Gelet op de stukken in het dossier en het verhandelde ter zitting bestaat bij het College twijfel of op dit moment ten aanzien van de in 2008 afgeprocedeerde roosters op alle punten overeenstemming is met de thans geldende wet- en regelgeving. Derhalve benadrukt het College het belang van deelname van een deskundige op het gebied van de wet- en regelgeving die geldt voor het opstellen van roosters bij het voeren van overleg hierover.

Conform artikel 28 van het BMD heeft de MC het recht om aan het HDE informatie te vragen die zij redelijkerwijs nodig heeft om haar taak te kunnen vervullen. Het College merkt daarbij op dat de MC met een kritische blik moet kijken welke informatie voor haar taak relevant is. Indien telkens aanvullende informatie wordt opgevraagd, zonder dat deze informatie redelijkerwijs haar medezeggenschapstaak ten dienste staat, kan het overleg tussen partijen gefrustreerd raken. Eveneens draagt het bij voortdurende stellen van deadlines aan het HDE voor het aanleveren van de gevraagde informatie niet bij aan een klimaat van een open en reëel overleg. Ook afspraken over de termijn waarop de gevraagde informatie kan worden aangeleverd, dienen in gezamenlijk overleg tussen partijen tot stand te komen.

Ten overvloede merkt het College nog het volgende op.

Het College heeft geconstateerd dat bij de Vliegbasis Volkel zich binnen een zeer korte tijdspanne verschillende geschillen tussen het HDE en de MC hebben voorgedaan. Uit de stukken en het verhandelde ter zitting is naar voren gekomen dat de communicatie tussen het HDE en de MC zeer gebrekkig verloopt en dat daardoor misverstanden ontstaan over elkaars bedoelingen.

Daarbij wordt opgemerkt dat communicatie via de e-mail weliswaar handig en snel kan zijn, maar dat dit de mondelinge communicatie geenszins kan vervangen. Immers, uit een e-mailbericht blijkt niet altijd even duidelijk wat wordt beoogd en bedoeld, terwijl onduidelijkheden in een gesprek met elkaar direct kunnen worden weggenomen en opgehelderd. Derhalve benadrukt het College het belang van een goede mondelinge communicatie tussen partijen.

Door het misverstaan van elkaars bedoelingen ontstaat er een situatie waarin conflicten elkaar opvolgen, zoals ook in het onderhavige geschil aan de orde is. Het College meent dan ook dat het noodzakelijk is dat tussen het HDE en de MC afspraken worden gemaakt over de wijze waarop zij met elkaar zullen communiceren. Hierbij kan worden gedacht aan afspraken over de onderwerpen die op de agenda worden gezet, over de wijze waarop zij omgaan met eventuele vertragingen in het aanleveren van stukken, over de wijze waarop er informeel overleg wordt gevoerd en hoe dit informele overleg in relatie staat tot het formele overleg. Het College acht het in ieder geval noodzakelijk dat het HDE en de MC, dan wel een deel van de MC, frequent met elkaar in overleg treden en met elkaar bespreken op welke wijze zij het meest adequaat met de voorliggende zaken op het gebied van medezeggenschap kunnen omgaan en hoe zij dit in het formele overleg kunnen brengen.

Gelet op de huidige impasse die in het overlegklimaat tussen het HDE en de MC is ontstaan, acht het College het raadzaam dat er gedurende minimaal een half jaar een procesbegeleider wordt aangesteld om het overleg tussen het HDE en de MC in goede banen te leiden. De procesbegeleider, die met instemming van beide partijen dient te worden aangesteld, zal tot taak hebben behulpzaam te zijn bij het maken van afspraken zoals bedoeld in de vorige alinea en te bewaken dat de afspraken die tussen partijen zijn/worden gemaakt ook daadwerkelijk worden nageleefd. Hij heeft zowel naar het HDE als naar de MC toe een coachende functie.

Advies

Het College adviseert de Commandant der Luchtstrijdkrachten te beslissen dat het HDE en de MC, met inachtneming van het vorenstaande, met elkaar overleg voeren over de roosters binnen de Vliegbasis Volkel, waaronder het rooster van het 640 squadron, en deze roosters afprocederen.

6 december 2010